

ברכת תפילין עובר לעשייתן (מנחות (לה:))

גמרא הכא (סוף לה:), "אמר רב שמואל ... עד סוף העמוד
רש"י

- *What question is our גמרא investigating?*
- *How does the answer shift over the course of the שקלא-וטריןא*
- *What כלל (halachic principle) does our גמרא mention? [For now, we'll focus on this כלל.]*
- *Examine the גמרא carefully – Is there a word which seems awkward or unusual? Could we have used another, more common word in its place?*

If you have a gemara –

רי"ף (ח. בדפי הרי"ף), "א"ר שמואל ... עד שעת קשירה"
נימוקי יוסף (שם ד"ה עובר וד"ה משעת הנחה)

Either way, see what the following ראשונים write elsewhere about עובר לעשייתן:

חידושי הריטב"א מגילה (כא:)

ומאי משמע דהאי עובר וכו'. והא דנקיט דעובר ולא נקיט קודם, לאשמעינן שלא ישהה בין צרכה למצוה אלא שיעבור מזו לזו
לאלתר, וצירושלמי שאם שהה כדי כל הצרכה חוזר ומצרך לפנייה.

חידושי הריטב"א פסחים (ז:)

כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן. פירשו דלהכי נקיט האי לישנא ולא נקיט קודם לאשמעינן שלא יתעסק
ויתעכב בין צרכה למצוה אלא א"כ שיהיה צדצר מצוה שיכול לשהות אפי' הרצה ואפי' שיחה שהיא מצורכי המצוה אינה הפסק
כדאמרינן התם (ברכות מ' א') טול צרוך וכו', אבל אם שח צינתיים דצריים צטיליים ושהה שלא לצורך כתב הרא"ה ז"ל שאם שהה בין
צרכה למצוה צחנס כדי לגמור כל הצרכה חוזר לראש ...

וכתב הרי"ט ז"ל וטעם זה שאמרו חז"ל לצרך על המצוה עובר לעשייתן כדי שיתקדש תחלה בצרכה ויגלה ויודיע שהוא עושה אותה
מפני מצות השי"ת, ועוד כי הצרכות מעבודת הנפש וראוי להקדים עבודת הנפש למעשה שהיא עבודת הגוף.

מאירי מגילה (כא:)

כבר בארנו צמסנה, שצרכה לאחריה היא תלויה צמנהג הא צרכה לפנייה אין הדצר תלוי צמנהג אלא מן הדין אע"פ שצצרכה הנהנין
צרכה לאחריה פשוטה יותר מלפניה כדכתיב ואכלת וצרכת צצרכה המצות פשוט יותר צשלפניה כדי שיהיה ניכר שכוונתו למצוה
והוא שאמרו כל המצות כלן מצרך עליהם עובר לעשייתן ר"ל תכף לעשייתן ומטעם זה פי' רבים שתפס צתלמוד לשון עובר ולא תפס
לשון קודם מפני שלשון עובר משמע תכף לעשייה וי"מ מפני שלשון עובר משמע כשהדצר שעליו מצרכין הוא לפניו ר"ל המגלה או
הלולב והשופר והדומין להם

ונמ"מ אין למדין מן הכללות שאין כל המצות צדין זה וכמה מצות נעשות צלא צרכה עשיית מעקה ועשיית דין עזיבה ופריקה השמטת כספים וקרקעות שלוח עבדים
והענקתם ועמידה מפני הרצ ומורא וכבוד אב ואם ונתינת הצדקה והלואה לפני השצת גולה והשצת אצידה עזיבת לקט שכחה פאה ופרט ועוללות ונתינת מעשר עני
והשצת העצות ושלוח הקן ושמתת גר יתום ואלמנה מצות יבוס וחליצה וכן הרצה אלא שיש מי שכולל צזה שכל אלו אינן חוצה קבועה על אדם אלא כשידמן אותו ענין

לידו ובכל כיווא צו אין כאן ברכה ועל דרך האמת רוב מצות נכללות בדין זה אלא שהשחיטה אינה חובה קבועה ומבדקין [עליה] וכן קדושי נשים לדעת גדולי המחברים שכתבו בחבוריהם כל המקדש אשה זריך לברך ואחר כך מקדש כדרך כל המצוות שמבדק עליהם עובר לעשייתן ומ"מ לא נהגו בכך וסוף דבר ראינו לקצת גאונים שהאריכו בזה ר"ל לברך על איו מצוה מבדקין ועל איו מצוה אין מבדקין ולא מצאו להם כלל אחד לכלול בו את כלם עד שהסכימו שאין הדבר תלוי בטעם אחד אלא בעניינים רבים מהם מפני שאין בהם מעשה כהשמטת כספים ודומיהם ומהם שהם מצוה הבאה בעבירה כגון השבת גזילה ודומיהם ומהם שעשייתן כדי להשמר מן הלאוין לא שיהא גופן מצוה כגון הגעלה שאינה מצוה בתורה להשביח בליעתן של כלים אחר שאין בהם חמץ בעין אלא שמ"מ אם רוצה להשתמש בהם זריך להגדילן ומהם שאין הדבר תלוי מכל וכל במבדק כגון נתינת זדקה שמה לא יקחנה והדומים לזה וכן אנלי טעם אחר שלא לברך על ענין שאינו מוגבל אלא לכל אחד כרצונו ומפני זה אין מבדקין על ההגדה בלי פסחים שהספור זיזיאת מצרים אינו מוגבל אלא כל אחד מאריך כרצונו וכן הרבה מצות בדין זה וכן הדברים מתפרשים בהרבה טעמים והמבין יכול להתבונן בפרטיהם איו סבה מונעת מהם הברכה הם מטעמי הנוכחים הן מוזלחם:]

- List the questions that these ראשונים discuss and solve.
- What does each ראשון add to our understanding of the gemara and of the כלל which our discusses?
- How does this relate to ברכות המצוות in general?

רמב"ם הל' ברכות (פרק א' הלכות ג' – ד') [וגם הלכות א' – ב']

- What are the categories of ברכות that are listed here?
- Which word seems misplaced at the beginning of ד' הלכה? What might it indicate about the relationship between the various categories?
- How does this relate to the other ראשונים we learned above?

להלכה – שלחן ערוך (סי' כ"ה סעיף ח'), ומשנה ברורה (כה, כו, כז)

עוד בדברי הריטב"א לפסחים – שו"ת נודע ביהודה יורה דעה (מהדורה קמא סי' צ"ג)

[סי' צ' – צ"ה פראג א' כ"ב סיון תקל"ו לפ"ק: תשובה – שלום וישע רב לכבוד אהובי הרב המופלא האלוף בחורה. מדבר בשפה ברורה. כבוד מוהר"ר צער נר"ו אב"ד דק"ק גויטיין יע"א: מתכזבו הגיעני וע"ד שאלתו בד"מ הנני משיב על ראשון ראשון ...
בסימנים צ' – צ"ב, דן הנוב"י בג' שאלות הראשונות. ועכשיו, בסי' צ"ג הוא הגיע לשאלה הרביעית ...]

סי' צ"ג – ועל הרביעית, אשר שאל בנוסח לשם יחוד אשר חדשים מקרוב נתפשט ונדפס בסידורים:

הנה בזה אני משיב עד שאתה שואלני נוסח אמירתו יותר ראוי לשאול אם נאמר כי טוב באמירתו. ולדעתי זה רעה חולה בדורנו ועל הדורות שלפני זמננו שלא ידעו מנוסח זה ולא אמרוהו והיו עמלים כל ימיהם בחורה ובמצות הכל וע"פ התורה וע"פ הפוסקים אשר דבריהם נובעים ממקור מים חיים ים התלמוד עליהם נאמר תומת ישרים תנחם והם הם אשר עשו פרי למעלה וגדול מעל שמים חקדם. אבל בדורנו הזה כי עזבו את תורת ה' ומקור מים חיים שני התלמודים בבלי וירושלמי לחצוב להם בורות נשברים ומתנשאים ברום לבבם כל אחד אומר אנכי הרואה ולי נפתחו שערי שמים ובעצורי העולם מתקיים אלו הם מחריבי הדור. ועל הדור היתום הזה אני אומר ישרים דרכי ה' וזדקיים ילכו בהם וחסידים יכשלו בהם. והרבה היה לי לדבר מזה אבל כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע וה' ירחם עלינו.

ובגוף דבריו זכרתי להוציא מפיו שעושה הכונה על פי הסוד ... ואני אומר... די שעושה המצוה לשם מצוה:

ומ"ש מעלתו שטוב להיות הקשר אמין כדיבור ומחשבה ומעשה. הנה אנשי כנה"ג הם תיקנו לנו תפלות וברכות וליכא מידי ללא רמיזא בנוסח התפלה והברכה וברכה הוא התעוררות הדיבור ומחשבה וכל מצוה שיש ברכה לפנייה א"ל לומר שום דבר לפנייה רק הברכה. וכל דבר שאין ברכה לפנייה אני נוהג לומר בפי הנני עושה דבר זה לקיים מצות בורא וצוה די וא"ל יושר. והכונה הוא רק פירוש המלות וכל התיקונים למעלה נעשים מאליהם ע"י מעשיו.

... כבר גלית דעתי שיותר טובה השתיקה וישתקע הדבר וגם במחשבה לא יחשוב רק פירוש המלות ובדרך זה ילך בטח ולא יכשל בשום דבר. ויותר מזה אין להאריך בדברים כאלו. ולרוב הטורדה אקצר. דברי הד"ש,

- How does this relate to the פסחים ריטב"א?